[א]עיברה לא תאכל בתרומה נחתך העובר במעיה תאכל (א) היה כהן שבא על בת ישראל לא תאכל בתרומה עיברה לא תאכל ילדה תאכל נמצא כחו של בן גדול משל אב [ב]העבד פוסל משום ביאה ואינו פוסל משום זרע כיצד בת ישראל לכהן בת כהן לישראל וילדה הימנו בן והלך הבן ונכבש על השפחה וילדה הימנו בן הרי זה עבד היתה אם אביו בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה בת כהן לישראל תאכל בתרומה [ג]ממזר פוסל ומאכיל כיצד בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל וילדה הימנו בת והלכה הבת ונישאת לעבד או לעובד כוכבים וילדה הימנו בן הרי זה ממזר היתה אם אמו בת ישראל לכהן תאכל בתרומה בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה [ד]כהן גדול פעמים שהוא פוסל כיצד בת כהן לישראל וילדה הימנו בת והלכה הבת וניסת לכהן וילדה הימנו בן ה"ז ראוי להיות כהן גדול עומד ומשמש על גבי המזבח מאכיל את אמו ופוסל אם אמו זאת. אומרת לא כבני כ"ג שהוא פוסלני מן התרומה: **גמ'** תנינא להא דת"ר [ה]שוטה וקטן שנשאו נשים ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום: כיצד (ב) היה ישראל שבא על בת כהן תאכל בתרומה עיברה לא תאכל: כיון דעיברה לא תאכל ליחוש שמא עיברה מי לא תנן [ו]מפרישין אותן ג' חדשים שמא מעוברות הן אמר רבה בר רב הונא ליוחסין חששו לתרומה לא חששו והתניא [ז]הרי זה גיטך שעה אחת קודם למיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד אלא אמר רבה בר רב הונא בנישואין חששו בזנות לא חששו ובנישואין מי חששו והתניא [ח]בת כהן שנישאת לישראל ומת טובלת ואוכלת בתרומה לערב אמר רב חסדא [ט]טובלת ואוכלת עד ארבעים דאי לא מיעברא הא לא מיעברא ואי מיעברא עד ארבעים מיא בעלמא היא אמר ליה אביי אי הכי אימא סיפא הוכר עוברה במעיה תהא מקולקלת למפרע מאי [י]מקולקלת עד ארבעים איתמר הבא על ארוסתו בבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי אמר רבא מסתברא מילתיה דרב דדיימא מעלמא אבל לא דיימא מעלמא בתרא דידיה שדינן ליה אמר רבא מנא אמינא לה דקתני ילדה תאכל היכי דמי אילימא דדיימא מעלמא אמאי תאכל אלא לאו מיניה דיימא ולא דיימא מעלמא ומה התם דלהאי איסורא ולהאי איסורא בתרא דידיה שדינן ליה הכא דלהאי איסורא ולהאי היתירא לא כל שכן א"ל אביי לעולם אימא לך כל היכא דדיימא מיניה אע"ג דלא דיימא מעלמא אמר רב הולד ממזר מ"ט דאמרינן מדאפקרא נפשה לגבי ארוס אפקרא נפשה לעלמא ומתני' שהיו שניהם חבושים בבית האסורין איכא דאמרי בבא עליה כ"ע לא פליגי דבתריה דידיה שדינן ליה והכי איתמר ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי אמר רבא מסתברא מילתיה דרב דלא דיימא מיניה ודיימא מעלמא
אבל

עיברה לא תאכל. כדילפינן לעיל (דף סז:) עובר פוסל דכתיב (ו) כנעוריה פרט למעוברת: **נחתך העובר במעיה תאכל.** מיד וה"ה נמי אם ילדתו ומת: **עיברה לא תאכל.** שהעובר אינו מאכיל את אמו ישראלית עד שיצא לאויר העולם כדכתיב (ויקרא כב) ויליד ביתו יאכלו ילוד מאכיל שאין ילוד אין מאכיל(ח): **גדול משל אב.** שהבועל לא יכול להאכילה מפני שלא בא עליה לשם קידושין ואלו קניינו הוא ובנו מאכילה: **העבד פוסל משום ביאה.** אם בא על כהנת פסלה מן התרומה כדאמרינן בגמרא לעיל (דף סח.): **ואין פוסל משום זרע.** אם יש לה זרע לבת כהן מישראל כשר שהוא עבד ומת בעלה ישראל ונשאר זה לא אמרינן הרי זרע יש לה מישראל ולא תשוב לתרומת אביה דעבד ודאי לאו זרע הוא. ומפרש ואזיל היכי משכחת לה שיהא בן ישראל כשר עבד: **ונכבש על השפחה.** נדחק ונדבק עליה לשון מכבש פריש"א בלע"ז ולשון גנאי הוא: **הרי זה עבד.** שולד שפחה כמוה דכתיב האשה וילדיה (שמות כא): **היתה אם אביו.** בת כהן לישראל תאכל בתרומה אם מת אביו והוא קיים אע"ג דולד ולד בעלמא פסיל כדאמרן (לקמן דף ע.) זרע זרעה מנין כו' האי לא פסיל דהא לאו בתר אבוה אזיל ולאו זרעו הוא. בת ישראל לכהן ומת בנה מכהן ובנו בן בנה קיים והוא עבד לא תאכל בתרומה דלאו זרע הוא: **כ"ג פעמים שהוא פוסל.** את בת כהן מן התרומה משום זרעה מישראל: **מאכיל את אמו.** (ג) לאחר מיתת אביו: **ופוסל את אם אמו.** אפילו לאחר מיתת אמו דאי לאו הוא הוה הדרה אם אמו לתרומה דבי נשא לאחר מיתת בתה כדאמר בית מותרות (לקמן ד' פז.) מת בנה מישראל תאכל בתרומה: **וזאת.** האשה אומרת לא כבני כ"ג כלומר לא ירבו כמותו: **גמ' נשותיהן פטורות.** אלמא אין קנין לשוטה: **כיון.** דאי פשיטא לן דעיברה אמרינן לה לא תאכל אמאי קתני מתניתין ישראל הבא על בת כהן באונס ופיתוי תאכל ליחוש שמא עיברה: **מי לא תנן.** בפ' ד' אחין גבי נשים שהוחלפו בשעת כניסתן לחופה מפרישין אותן מבעליהן ג' חדשים שמא מעוברות הן והולדות ממזרין ובעינן הבחנה בין ולד כשר לולד פסול אלמא לחדא ביאה חיישינן: **ליוחסין חששו.** מעלה עשו ליוחסין לחוש לביאה אחת ולספק: **הרי זה גיטך.** כהן לבת ישראל: **אסורה לאכול בתרומה מיד.** דכל שעתא אמרינן השתא מיית אלמא אסרי לה מספק: **אלא אמר רבה.** לא תימא לתרומה לא חששו דודאי חיישינן לספיקא אלא תרין לפירכא דלעיל הכי: **בנישואין.** כגון שנתחלפו בכניסתן לחופה חששו לשמא נתעברו דהא לא הפכו: **אבל בזנות לא חששו.** כדקיימא לן (ט) אשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר הלכך ליכא ספק: **ומת.** בעלה בו ביום: **טובלת.** משום ביאה דכתיב ואשה אשר ישכב איש אותה שכבת זרע וגו' (ויקרא טו): יצירת הולד ארבעים יום: **הכא מקולקלת למפרע.** לשלם תרומה שאכלה קרן וחומש דאשתכח דזרה הויא ואכלה תרומה בשוגג ואי כדקאמרת מאי מקולקלת הא ודאי כל מ' לאו זרה הויא: **עד מ'.** אם אכלה לאחר מ' תהא מקולקלת למפרע עד יום ארבעים. ומדמתרץ רב חסדא אוכלת עד ארבעים שמע מינה מת בעלה דקתני בברייתא הוי דמת בו ביום שנשאה דאי שהה אלא זמן מרובה לאחר אסורה דלמא מעוברת היא דהרי כבר ארבעים יום: **הולד ממזר.** אע"פ ששניהם מודים שבא עליה חיישינן הואיל ופרוצה היא אחר נמי בא עליה ואיעברה מיניה: **שתוקי.** ספק ממזר דהא מספקא לן אי מארוס הוא וכשר אי מאינש אחרינא הוא הלכך ממזר ספק הוא: **מסתברא מילתיה דרב.** דמשוי ליה ממזר ודאי: **דדיימא מעלמא.** שחשודה מאחרים דליכא לאכשורי כשאר בני דומה שהם כשרים דהתם כיון דנשואה היא רוב בעילות הלך אחר הבעל אבל הכא לאו אורחיה למיבעל כולי האי בלא חופה: **דקתני במתני' ילדה.** אנוסה ומפותה בת ישראל מכהן תאכל בתרומה משום בנה דמחזקינן ליה בכהן: **היכי דמי אי דדיימא.** נמי מעלמא אמאי תאכל אלא לאו דדיימא מיניה לחודיה וקשדינן ליה אבתריה ואע"ג דלדידיה אסירא ככולי עלמא דגזרו על יחוד של פנויה וכל שכן ארוסה דלגבי ארוס היתר ולעלמא באיסורא ודאי היכא דדיימא מיניה לחודיה אמרינן בתריה שדינן ליה לולד: **בבא עליה כולי עלמא לא פליגי.** היכא דמודה שבא עליה: **הולד ממזר.** ודאי דבתר רובא דעלמא שדינן ליה ומאינש אחרינא הוי:
הכי

ונשאת לעבד. תימה דלא קתני ונכבשה עם העבד כדקתני ונכבש עם השפחה דנישואין לא שייכי בה: **בזנות** לא חששו. כדפי' בקונטרס דאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר ושוטה נמי אע"פ שנשאת לו מתהפכת ואין רוצה להתעבר ממנו לפי שיראה שלא תוכל לסובלו כדאמרינן בפרק חרש (לקמן דף קיג: ושם) דאין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת: **רב** אמר הולד ממזר כו'. בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עה.) מפרש פלוגתייהו בג' גווני: **אמר** ליה אביי לעולם אימא לך אע"ג דלא דיימא מעלמא אמר רב הולד ממזר. ולהאי לישנא הא דקאמר בפ"ק דכתובות (דף יג:) ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר (ד) אין מינאי אמר רב יוסף למאי ניחוש לה חדא דהא קא מודה ועוד האמר רב יהודה כו' לאביי דאית ליה הכא דלרב הולד ממזר אע"ג דלא דיימא מעלמא לא סגי התם בטעמא קמא בלא ועוד: **איכא** דאמרי בבא עליה כ"ע לא פליגי כו'. פירוש היכא דלא דיימא מעלמא מודה אביי דאין הולד ממזר אלא הכי איתמר כו' ופליגי אביי ורבא בדיימא מיניה ודיימא מעלמא:
אבל

עין משפט
נר מצוה

מב א מיי' פ"ח מהל' תרומות ה"ד:
מג ב מיי' פ"ו שם הל' טו טוי"ד סי' שלא:
מד ג מיי' שם הל' יג יד:
מה ד מיי' שם הל' טו:
מו ה מיי' פ"ו מהלכות יבום הל' ח סמג עשין נא נג טוש"ע אה"ע סי' קעב סעי' טו:
מז ו מיי' פ"ט מהל' תרומות הל' א סמג לאוין רכח טוי"ד סי' שלא:
מח ז ח ט מיי' שם פ"ח הל"ג טוי"ד שם:
מט י מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הי"ו סמג לאוין קכה טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' כו:

מסורת הש"ס

(א) [תוס' ספ"א] לקמן נו: קיב., (ב) לעיל לג:, (ג) סוכה כג: גיטין כח. נדרים נ:, (ד) [ע' תוס' סוטה כו. ד"ה רוב בעילות.], (ה) קדושין עה., (ו) [ע' תוס' שם.], (ז) [ויקרא כב], (ח) [לעיל סו.], (ט) [לעיל לה.].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' נחתך העובר במעיה תאכל הרי כאן: (ב) שם ימן היינוס כילד הרי ישראל שבא: (ג) רש"י ד"ה מאכיל את אמו אפי' לאחר מיתת אביו: (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' אמר מינאי כל"ל ותיבת אין נמחק:

◆

לעזי רש"י

פריש"א. מכבש.

◆

מוסף רש"י

מפרישין אותן ג' חדשים. שלא לחזור לבעליהן, שמא מעוברות הן. ויכניסו ממזרים ויפגמו הכהונה בין זרע כשר לזרע פסול שלא ימצאו מעוברים כבעליהן (לעיל לג:). הרי זה גיטך שעה אחת קודם למיתתי. ירא שמא ימות פתאום או בעיר אחרת ותזקק לאחיו לחליצה ונותן לה גט בשעה בריאה ואומר לה גט זה יהא לגרשך שעה אחת קודם מיתתי (סוכה כג:). אסורה לאכול בתרומה מיד. בת ישראל נשואה לכהן שאוכלת בשבילו, אסורה מיד, דכל שעתא חיישינן עכשיו ימות (גיטין כח:) דשמא זו היא השעה שקודם למיתתו והרי היא מגורשת ממנו (סוכה כג:). ארוסה שעיברה. ואין ידוע אם מארוס אם מאיש אחר (קדושין עה.). הולד ממזר. ודאי, דאמרינן מרובא דעלמא הוא והכל פסולין אצלה (שם). הולד שתוקי. שמא מארוס וכשר, שמא מאחר ופסול (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com